

Proloog

‘Eva, snij jij de champignons even?’ Ik hoor mijn moeders stem, maar wat ze zegt dringt niet tot me door. Geconcentreerd beweeg ik het snijvlak van het mes tussen mijn duim en wijsvinger heen en weer om te voelen of het zo scherp is als het eruit ziet.

‘Au!’ In mijn duim is een sneetje ontstaan waaruit een druppel bloed opwelt.

‘Wat doe je nou toch? Maak die champignons schoon. Het water kookt bijna.’ Ik lik het bloed op en ontdoe de champignons van hun steeltjes, waarna ik ze in de soeppan gooi. ‘Ga nog maar even spelen. We eten over een half uur,’ zegt mijn moeder als ik klaar ben. Ik knik en hol weg met het mes nog in mijn hand.

Op mijn kamer gekomen, trek ik koortsachtig mijn jurk over mijn hoofd. Uit! Nu! Geen seconde langer verdraag ik het kledingstuk nog aan mijn lichaam. Ik hou de jurk omhoog en snij de lichtblauw met wit geruite stof met een felle haal aan flarden. Woedend herhaal ik de beweging nog een paar keer en prop de jurk dan samen met het mes onderin mijn klerenkast. Weg ermee!

Toen ik de jurk vanmiddag kreeg, was ik er zo blij mee. Nu niet meer. Daar heeft mijn moeders opmerking dat papa me er vast graag in ziet wel voor gezorgd. Verdwenen is mijn plezier. Ik haat de jurk en hoeft hem nooit meer te zien. Gekleed in een oud T-shirt en een katoenen broek, ga ik op bed zitten lezen.

Ik ben me de voetstappen pas bewust als ze stilstonden voor mijn deur. Verschrikt hef ik mijn hoofd. Is hij nu al thuis? Mijn ogen schieten naar het venster. Ik wil weg, maar het is te laat om te vluchten. Hij komt mijn kamer al binnen en loopt naar me toe om me op mijn kruin te kussen. Ik krimp ineen en blijf roerloos zitten.

‘Dag, Eva. Mama zei dat je een nieuwe jurk gekregen hebt. Waarom heb je hem niet aan?’

‘Ik ben bang dat hij vies wordt,’ mompel ik.

‘Heel goed, Eva. Op sommige dingen moet je zuinig zijn. Dus je hebt wel een leuke middag in de stad gehad?’

Ik knik zwijgend en hou mijn ogen strak op de grond gericht.

‘Nou, ik heb ook een leuke dag gehad. Geweldig zelfs! Vandaag heb ik eindelijk weer eens een heleboel geld verdiend. Genoeg om een jaar van te leven!’ Hij lacht overdreven hard, pakt mijn haar beet en trekt mijn hoofd naar achteren. ‘Dat is wel een feestje waard, vind je ook niet?’ Gedwongen kijk ik naar hem op en knik opnieuw stom. ‘Een feestje dat wij samen gaan vieren, Eva. Dat kan nog net voor het eten.’ Ik huiver als hij nog dichterbij komt en ik de walgelijke mengeling van zijn aftershave en lijflucht ruik.

Dan wordt de lucht verdrongen en dringt de geur van de champignonsoep mijn neus binnen. Het is het laatste dat ik ruik voor mijn geest oplost in mijn innerlijke duisternis.

1

‘Wie neemt de laatste?’ vraagt Frank zich hardop af. Het is een hypothetische vraag. Zoals altijd zit Reinout al met zijn vork in de aanslag om de laatste gehaktbal weg te kapen. Dit keer ben ik hem echter voor. Ik prik met zoveel kracht in de bal dat die in twee stukken uiteen valt.

‘Afblijven! Deze is voor mevrouw Vierbergen.’

‘Kom op, mam! Dat is toch zonde,’ protesteert Reinout. ‘Ik heb hem harder nodig dan zij. Jongens van veertien moeten goed eten.’

‘Jongens van veertien zouden moeten leren eens rekening met anderen te houden,’ hou ik hem voor. ‘Je bent niet alleen op de wereld.’

‘Nee, maar sommige mensen doen er nu eenmaal meer toe dan andere,’ verkondigt hij met de schaamteloosheid die pubers kenmerkend is.

‘Ik snap niet dat jij je zo uitslooft voor dat mens, ze is niet eens familie. Heeft dat wijf eigenlijk nog wel tanden in haar mond?’

‘Vrouw, niet wijf,’ corrigeer ik automatisch. ‘Ik maak het gehakt fijn en meng het met de aardappels en groente, dan gaat het best.’ Ik begin energiek te prakken en sta dan op van tafel. ‘Ik ga haar even haar eten brengen. Ruimen jullie ondertussen af?’ Automatisch dwaalt mijn blik naar Reinouts twee jaar oudere zus Samantha.

‘Waarom kijk je mij nou weer aan? Dat doe je altijd. Zij kunnen ook wel eens wat doen!’ Haar wijsvinger priemt in de richting van haar vader en broer. Ik zucht.

‘Doe het nou maar gewoon, dan eten we straks nog een schaalteje vla.’

‘Ik bewonder je, schat,’ zegt Frank. ‘Als jij niet naar haar omkeek, deed niemand het.’

‘Ach, het is een kleine moeite,’ verzucht ik opofferingsgezind. ‘Ik doe het graag.’

Mevrouw Vierbergen woont in een statige villa uit de jaren twintig van de vorige eeuw. Het huis staat aan de overkant van de straat. Eens werd het omringd door bouwsels uit dezelfde tijd waarvan de grandeur moeiteloos uitstraalde op de al even deftige bewoners. In deze buurt hadden de notabelen, de rijken, hun residentie.

Tegenwoordig ligt het huis ingeklemd tussen de uitstulpende nieuwbouw aan de ene kant en een braakliggend terrein waar het toekomstige winkelcentrum moet verrijzen aan de andere kant. Het enige dat de bouw nog in de weg staat, is mevrouw Vierbergens koppige weigering haar huis te verkopen.

Ik was erbij toen ze de tandenknarsende, zes man sterke afvaardiging van de projectontwikkelaar en de gemeente liet weten dat hun plannen zouden moeten wachten tot zij het tijdelijke met het eeuwige verwisseld had.

‘Maar mevrouw, we bieden u een prijs die vele malen hoger ligt dan uw burens ontvangen hebben. We doen u werkelijk een genereus aanbod. Als ik u was, zou ik mijn beslissing nog eens ernstig heroverwegen,’ hield de wethouder ruimtelijke ordening haar voor.

Mevrouw Vierbergen had haar lippen getuit en haar hoofd schuin gehouden, alsof ze het voorstel serieus overdacht. Alleen ik zag de flonkering in haar ogen.

‘Ach, zou een van de heren misschien mijn stoel bij het raam willen zetten? Bij het venster kan ik het beste nadenken.’ Er sprong drie man tegelijk op om aan haar wens te voldoen. ‘En mijn pantoffels. Wie van u is zo vriendelijk...’ Nog voor ze haar zin voltooid had, stonden haar pantoffels klaar. ‘Dat is beter. Mijn hemel, wat heb ik opeens trek in een kopje thee.’ Ze keek de mannen zo onschuldig aan, dat ik me om moest draaien en een hoestbui voorwendde om mijn lachen te verbergen.

Mevrouw Vierbergen zette haar spelletje met de delegatie nog een tijdje voort tot ze het plotseling moe werd en er kordaat een einde aan maakte. ‘Heren, ik dank u voor uw genereuze aanbod, maar ik zal er geen gebruik van maken.’

‘Maar mevrouw,’ begon de wethouder gepikeerd.

‘Heren,’ verklaarde de oude vrouw plechtig, ‘over mijn lijk!’

Met rood aangelopen hoofden van ergernis, dropen de mannen af.

Kort daarna was het treiteren begonnen. Als ik me erover beklagde bij de gemeente werd steevast ontkend dat er sprake was van opzet, maar het was wel zo. Eerst walste een shovel per ongeluk het tuinhek plat, daarna werden bij graafwerkzaamheden achtereenvolgens de watertoevoer en de gasleiding geraakt en duurde het dagen voor het herstel volgde. Maar van opzet was geen sprake.

‘Het is bijna tijd, Eva,’ had mevrouw Vierbergen gisteren berustend opgemerkt en ik had geknikt. Met het schaalteje eten in mijn handen nader ik het huis. Ik open de voordeur met mijn sleutel en stuur mijn stem vooruit om mijn komst aan te kondigen.

‘Goedenavond, mevrouw Vierbergen. Ik ben het, Eva. Ik kom uw eten brengen.’

Mevrouw Vierbergen wacht me op aan een volledig gedekte tafel. Haar witte, in een chignon bijeengebonden haren lichten op als zilver in de laatste zonnestralen die de kamer binnenvallen. Haar ogen staan vandaag helder en haar wangen zijn bedekt met een lichte blos. Haar broze handen, waarvan de huid doorschijnend is als perkament, liggen gevouwen voor haar borst. Ze draagt nog steeds de donkerblauwe japon die ik haar vanmorgen aangetrokken heb. Soms, als ze een heel goede dag heeft, kleedt ze zich voor het diner om – zoals ze het vroeger als vrouw van een diplomaat gewend was.

De kaarsen in de vijfarmige kandelaar branden al en ik zie dat ze ook al een paar slokken van haar rode wijn gedronken heeft. Vandaar de blos, denk ik. Bij het damasten tafellaken, het verzilverde bestek en het rijk gedecoreerde, porseleinen bord valt mijn Tupperware schaalteje volledig uit de toon. Ik moet er toch eens aan denken een van mijn dekschalen, die al jaren in de kast staan te verstoffen, te gebruiken. Ik schep het eten vanuit het bakje op het bord.

‘Wat eten we vandaag?’ Mevrouw Vierbergen spreekt altijd in meervoud, alsof ze deel uitmaakt van een groter geheel.

‘Gehakt, aardappelen en boontjes.’

‘Lekker, Eva,’ mompelt ze dankbaar. In tegenstelling tot mijn ge-

zinsleden, waardeert mevrouw Vierbergen mijn kookkunst altijd. Met bevende hand brengt ze haar vork naar haar mond en steekt twee keer mis voor de inhoud naar binnen verdwijnt. Ik wend me beschroomd af. Het is ontluisterend de vrouw die altijd als een dame door het leven ging steeds een beetje minder vaardig te zien. Een aftakelend leerproces. Ik blijf in haar buurt tot ze klaar is met eten. Dan ruim ik de tafel af en doe de afwas.

‘Zal ik u helpen met uitkleden?’ Ze schudt haar hoofd.

‘Nee, het lukt me vandaag wel. Ik blijf hier nog even zitten lezen. Je hebt genoeg voor me gedaan. Ga maar gauw terug naar je gezin.’ Als ik even later in mijn eigen huis terugkeer, tref ik een verlaten tafel en een leeg pak vanillevla aan.

‘Je bleef ook zo lang weg,’ verontschuldigt Frank zich schijnheilig als hij mijn verongelijkte blik opvangt.

© 2009 Svea Ersson en Uitgeverij Verbum

Omslagontwerp Cunera Joosten

Boekverzorging Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem

Foto omslag George Peters

Eerste druk augustus 2009 | Tweede druk november 2009

ISBN 978 94 6109 008 9 | NUR 305

Meer informatie over Verbum Crime op www.verbumcrime.nl